

משלח

Parashat Beshalach A Moment of Faith and Leadership Rabbi Shai Finkelstein

שמות פרק י פסוקים ח-יא

וַיּוֹשֶׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פְּרַעֲהַ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ עֲבַדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וּמִי הֵהָלָכִים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעַרְיִנוּ וּבְזַקְנֵינוּ נִלְחָה בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצֹאֲנֵנוּ וּבְבִקְרָנוּ נִלְחָה כִּי חָג־יְהוָה לָנוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֹן יְהוָה עִמָּכֶם כְּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם רְאוּ כִּי רָעָה נִגַּד פְּנִיכֶם: לֹא כֹן לְכוּ־נָא הַגְּבֵרִים וְעֲבַדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אַתֶּה אַתָּם מְבַקְשִׁים וַיִּגְרַשׁ אֹתָם מֵאֵת פְּנֵי פְרַעֲהַ:

רמב"ן פרק י פסוק ח

מי ומי ההולכים היה פרעה רוצה שילכו ראשיהם זקניהם ושוטריהם, אנשים אשר נקבו בשמות; ומשה ענהו כי גם הבנים והבנות ילכו כי חג ה' לנו, ומצוה על כלנו לחוג לפניו, אז חרה לפרעה על הבנים והבנות, ואמר שלא ישלח הטף בשום פנים, כי הם לא יזבחו, אבל ישלח כל הזכרים הגדולים בעבור החג שאמר, וישארו הטף והנשים.

כלי יקר פרקי פסוק ח

מי ומי ההולכים. יש בענין זה ספקות הן כפל מי ומי כי די באחד, ועוד ההולכים לשון הוה אינו מתיישב כי היה לו לומר מי ילך משמע להבא כי ההולכים משמע שהולכים עכשיו והרי עדיין לא הלכו, ועוד ב"פ נלך ודאי אחד מהם מיותר כי היה לו לומר בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו נלך, ועוד כי חג ה' לנו והרי למעלה אמר בשם ה' ויחוגו לי במדבר משמע שיהיה חג לה' ולא לנו, והבדל זה ידוע כי חג לה' הוא בעבודת הש"י, וחג לנו הוא בשמחת העובדים, כמ"ש (דברים טז ח) עצרת לה' וכתוב (במדבר כט לה) עצרת תהיה לכם, ורז"ל אמרו (פסחים סח:) דרך פשרה חציו לה' וחציו לכם, וכאן מי החכם ומי יודע פשר דבר, ועו"ק כי אותה אתה מבקשים לשון הוה והיה לו לומר כי אותה בקשתם לשון עבר כי עכשיו הם מבקשים יותר מזה שהרי אמרו בנערינו ובזקנינו וגו' הרי שבקשו לעקור את הכל משם, ופירוש של המפרשים כבר נודע, ובמקום תיבת אותה הל"ל זה אתם מבקשים.

וביאור לכל הספיקות הללו הוא, כי פרעה לא שאל את משה מי שילך אלא גזר אומר שודאי לא ילכו כ"א הזכרים שדרכם לזבוח, ואמר לנו עבדו את ה' אלהיכם ושוטטו נא בכל קצוי עולם ופוק חזי מאי עמא דבר מי ומי שדרכם לילך, לכך אמר כפל מי ומי ר"ל אם תימינו ואם תשמאלו לראות בכל מקום הנהוג מי שדרכם לילך לזבוח, ובזה מיושב לשון ההולכים שקאי על כל ההולכים בכל העולם ומשם תראו וכן תעשו גם אתם כפי הנהוג, והשיב משה בנערינו ובזקנינו נלך כפי הנראה שלפי פשוטו נלך מיותר לגמרי, ר"ל שניהם מיותרים שהרי קאי על שאלת מי ומי ההולכים, והיה לו להשיב בנערינו ובזקנינו בבנינו וגו' ויהיה הכל קאי על ההולכים, אלא ודאי שאינו מוסב על ההולכים, ור"ל אתה אומר לנו לילך כדרך ההולכים שבכל העולם אבל אנחנו לא כן נעשה אלא בנערינו ובזקנינו נלך, והבדל נלך מן ההולכים כי לא קרב זה אל זה, ואע"פ שבכל ההולכים אין הולכים לזבוח כי אם מי שדרכם לזבוח, מ"מ אנחנו נלך מכל וכל ונתן טעם לדבר כי חג ה' לנו, כי בשלמא כל ההולכים שאינן הולכים כ"א לזבוח דין הוא שלא ילכו כ"א מי שדרכם לזבוח, אבל אנחנו זולת העבודה דהיינו חג לה', יש עלינו מצוה אחרת עוד והיא שמחת החג, זה"ש כי חג ה' לנו. צריך להיות גם לנו, וידוע שאין שמחת האדם שלימה כ"א בזמן שאשתו ובניו וכל קניניו עמו, כי איך ישיר את שיר ה' על אדמת נכר ואשתו ובניו וקנינו נתונים בערבון בעדו, והשרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ולכך אמר ב"פ נלך לעשות ב' חלוקות בההולכים כי נערינו וזקנינו נלך לעבוד, ובנינו ובנותינו ילכו לשם שמחה ר"ל שנשמח אנחנו עמהם לקיים מצות ה' עלינו ליתן חציו לה' וחציו לנו ולבנינו, לשם שמחה.

הרש"י הירש פרקי י, ט

בנערינו וגו' - אין לנו בפני ה', לא אנשי ביניים, לא כהנים ולא נציגים. אם עלינו ללכת, הרי שכולנו צריכים ללכת - מצעיר העוללים המוטל בעריסתו ועד לאחרון הכבשים שברשותנו. הכלל נמצא בתוך כל אחד ואחד מאתנו. אף אחד ושום דבר לא יוכל להישאר, שכן "חג ה' לנו", עלינו ליצור "חוג [מעגל] מסביב לה" (עיין פירוש לעיל ה, א). ה' קורא לנו להיאסף מסביבו, וקריאה זו היא הביטוי לרצונו לראותנו עם כל בני משפחתנו ועם כל קניינינו, מסביבו.

Rav Chumash 10 \ 10

Pharaoh understood the implications of the word Hebrews, Ivrim—the entire world on one side, while the Jews were on the other (see Bereishis Rabbah 42:8). The Jews wanted to be singular, unique. Moses and Aaron wanted to establish a solitary society, a spiritually different community. Pharaoh began to warn Moses against the Look at what, consequences of such a venture. Pharaoh in essence was telling Moses

you are planning to create—a society which will be hated. The Jew cannot eat, cannot drink with the gentile. He cannot enter his church. If the gentile touches his wine the Jew cannot drink it. The separation from society that Moses is proposing will promote hatred. “You are creating a community of martyrdom. The tragic consequences of what you are attempting to create is foretold by the star.” Earlier, Pharaoh asked Moses, Who and who are going? (verse 8). If you want to start such a community, why risk the lives of your children? The same argument would apply if an astronaut about to embark on a space voyage wanted to take his child along. “If you personally want to take the risk, .that is up to you, but I will not allow you to risk your children's lives

The Lubavitcher Rebbe (10,11)

Pharaoh indeed thought that religious life and communion with God was the exclusive” province of the adult male population. Judaism, however, insists that all sectors of the populace can and should participate in religious life and experience. As Moses put it “we will go with our young people and with our elders. We will go with our sons and with our daughters” and only thus will it be “a festival of God for us”. This egalitarian approach to the privileges and responsibilities of Divine consciousness is especially pertinent in our generation, inasmuch as we are on the threshold of the messianic “.Redemption, when the knowledge of God will become truly universal